

ALBINA.

Este de trei ori în săptămână: Mercuri-a, Vineri-a și Duminică-a, cându o oală în tîgă, cându numai diumătate, adică după momentul împregiurării lor.

Prețurile de prenumerațiune:

pentru Austria:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
diumătate de anu	4 " " "
patrariu	2 " " "
pentru Romani'a și strainetate:	
pe anu întregu	16 fl. v. a.
diumătate de anu	8 " " "
patrariu	4 " " "

Prenumeratiunile se facu la totți dd. corespundinti a-i nostri, și d'adrepțulu la Redacțiune. **Josefstadt, Langgasse Nr. 43**, unde suntu a se adresă și corespundintiele, ce privese Redacțiunea, administratiunea și expeditura cate vor fi nefrancate, nu se vor primii, era cele anonime nu se vor publică.

Pentru anuție și alte comunicatiuni de interesu privatu — se respunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu prețiu scadiutu. Prețulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 29 febr./12 mart. 1868.

Despre ședinția de ieri a delegațiunii unguresci nu potemu dá raportulu în nr. acest'a de óra-ce s'au tienutu unele cuventări prè interesante, ce voimu se le estragemu din protocolulu stenograficu, de aceea cauta se acceptăm redigerea lui. Intre aceste cuventari sunt dóue mai interesante pentru noi, un'a a dlui Maniu prin carea spuse că tendinția principala a elementului ungurescu are se fie conservarea, va se dica nu póte avé idei de cucerire. Din acestu puntu de vedere densulu nu póte precepe și nu póte gasi cumca procedur'a de pana acum a guvernului in caus'a orientala preste totu și desclinitu fatia cu Romani'a ar fi justificata. Tóte puterile europene au in Romani'a simpatii mai multe de catu Austri'a cea vecina.

Alta cuventare fu a ginerariului Grivicici care vorbi in numele ministeriului de resbelu. Gr. nu cunoșce destulu de bine limb'a unguresca, multe sentintie nu se poteau precepe, mai vertosu din caus'a intonatiunei, aceste le vom intielege numai din protocolulu stenografiloru. Pre catu l'am intielesu, densulu — luandu ansa de la aceea că mai toti oratorii intonau necesitatea armatei magiare — respunse in nisce termini aspri militari, cumca milit'a defelu nu vre „a fi sfasiata in dóua,” ea remané unitaria iubindu patri'a comuna Austri'a. Acésta cuventare i-a suprinsu și uimitu pre delegati, dar ori uimirea ori timpulu naintatu (erau aprópe 6 óre) a facutu ca nimene se nu respunda, ducendu fie-care impressiunile catra casa, ale caror'a urmari numai de acum le vom vedé.

Mai fie-care delegatu a aflatu cu cale a pomeni de cestiunea natiunalitatiloru séu a face alusiune la ea, chiar acum cu ocaziunea desbaterii generale a bugetului militare. Este acésta unu ce fórté caracteristicu și noi cauta se studiám și se precepemu. Deákistii sparia pe stang'a nu numai cu panslavismulu ci și cu cestiunea natiunalitatiloru. Totu acésta este manier'a si a deákistiloru din Pest'a (vedi corespundinti'a nóstra (u) mai la vale.) Klapka vizirulu de la „Századunk” mai afirma că dsa a avutu negociatiuni ca emigrantu cu romanii de peste Carpati, și că aceia vor Ardélulu și Banatulu. Noi se-i spunemu lui Kl. — după informatiunile nóstre — că romanii din colo au refusat a tratá cu dsa in numele romaniloru din cóce. Ei n'aveau mandatu, si au facutu prè bine candu au refusat, neci poteau face altmintre cunoscedu loialitatea, spiretulu pacicu și seriosu alu fratiloru loru din cóce de Carpati. Si fiindu acésta astfelu, cauta se rogám pre dd. deákisti se incete cu insinuarile și negrirea aspiratiuniloru sante ale natiunalitatiloru. Cu mentiuni și cu calumnii nu veti ajunge scopulu nostru, nu veti dobandi neci amórea nóstra neci respectulu nostru, nu veti naintá bun'a intielegere carea se ne duca la aliantia, dar dieu neci ne veti infricá, noi vom remané totu precum am fostu,

totu romani, éra santele sentieminte ale natiunalitatei nóstre se potu numai desvoltá, dar neci candu nu se potu neci oprí neci sterpi. Suntemu romani nainte de tóte.

De la diet'a Ungariel.

(n) Pesta in 11 martiu n. — Cas'a reprezentantiloru astadi la 11 óre si-redeschise ședințiele sub presiedinti'a primului presiedinte Szentiványi, funtiunandu de notariu P. Mihályi.

Ședinția fú scurta. D. presiedinte anunčiá, că i s'au trimisu de ministrulu-presiedinte C. Andrassy 60 de exemplarie din cunoscut'a carte rosia; deci — se fece propunere și se decise, ca se se tiparésca in destule esemplare pentru toti membrii casei.

Se anuția apoi petitiunile intrate si se trecu la comisiunile respective.

D. Fabianu, deputatulu cetatei Aradului, propuse și recomandá o petitiune a acelei municipalitati in caus'a armatei natiunali. Anume reprezentantii acelei municipalitati n'au alte doreri și nu poftescu alt'a, de catu, ca cu ocaziunea recrutarei nóue, din regimintele Ungariei se se formeze unu corpu de armata de „honvédi”, firese — corpu *natiunale magiaru*. D. Fabianu apostrofá că acésta ar fi dorinț'a pronuția a — tierii întregu; — cu tóte fiindu densulu deákistu și partesanu aprigu alu ministeriului, propunerea dsale nu fece efect; ea se predece simplu comisiunile pentru petitiuni.

In fine deputatulu Szontágh din Gümör substernú și recomandá o petitiune in caus'a proiectelor de drumuri de feru pentru Ungari'a de sus.

Cu acestea, ne mai fiindu obiecte la ordinea dilei, ședinția se radió. Cea mai d'aprópe se va anuția in form'a indatenata. — Dintre deputatii romani abié vr'o 7—8 erau de facia; peste totu abié va fi fostu de facia a trei'a parte din membrii casei. —

Delegatiunea dietei unguresci.

Ședinț'a a XVI, in Vien'a, marti, 10 martiu.

Pe band'a ministriloru ocupa locu: ministrulu Kuhn, gen. Grivicici și capitanulu Králici, pe urma Lónyay și Festetics. La ordinea dilei este a se debate supra bugetulu de resbelu.

Dupa autenticarea protocolulu ședinției trecute declara Simonyi că respunsulu ce l'a datu ministeriulu de esterne la interpelatiunea sa in privinț'a activitatii secțiunei a dóu'a (afacerile private ale dinastiei) lu face se dorésca ca ministeriulu se proceda numai in intielesulu legiloru. Adunarea se invoiesce cu ast'a. — Se cetesce parerea separata alui Csengery și partisaniloru sei in privinț'a ambasadei den Rom'a, in care densii declara că nu se potu alaturá propunerei comisiunei mai vertosu den cauza că ei insisi voiescu a incungiurá o presupunere de demonstratiune in contra delegatiunei senatului imp. ori contra Italiei, și pentru că ei cestiunea Romei nu o considera de capabila ca se lege de dens'a unu votu de incredere pentru ministeriu.

Ant. Zichy imputa lui Csengery și consociloru pentru ce n'au motivatu parerea loru, in estu modu, naintea votarii, căci póte s'ar fi ajunsu altu rezultat prin votare. Parerea separata se ie la protocolulu. Dupa astea se cetesce compusetiunea, despre bugetulu de esterne facutu de comisiunea de 7 inși ce s'a alesu a lalta ieri, pentru a comunicá cu delegatiunea senatului imperiale. Ea cuprinde o enumerare motivata a decisiuniloru adusesi unu prospectu comparativu a propuneriloru ministeriale și a respingeriloru cauzate de ambele delegatiuni; propunerea ast'a se primesce, otarindu-se a o

trimite in testulu originalu magiaru și in traducere nemtiésca delegatiunei senatului imperiale.

Trecendu-se la alu doilea obieptu de la ordinea dilei, se otaresce ca mai antaiu se se cetésca referatulu sub-comisiunei, pe urma parerea separata a minoritatii și in fine decisiunile delegatiunei senatului imp. și după astea se se trecu la desbateru generala. (Intre astea sosescu Beust, Falke și Andrassy.)

Dupa ce se cetesce votulu separatu alu minoritatii se otaresce ca cetirea decisiuniloru delegatiunei sen. imp. se se amane pan la desbateru speciala.

Se incepe desbateru generala, referintele Kerkápolyi are cuventulu. In vorbirea sa combate pe cei ce au subscrisu votulu minoritatii; dovedesce că cele 8 miliońe, ce minoritatea cugeta că se potu economisá, ar trebui se scada pe jumetate pentru scumpetea medilóceloru de viétia, și după ce a combatutu in rendu tóte puntele minoritatii face conclusiune că in locu de 4 mil. abié s'ar poté crutiá 1 milionu. Spre sfersitu apera majoritatea comisiunei contra imputarii ce i s'a facutu cumca nu a intetitu delocu esecutarea practica a principiiloru ce ca le recunoscea de insemnate.

Várady schitiéza in parti principale ideele ce au condusu pe subscrietorii votului separatu. In multe principie minoritatea e contielésca cu maioritatea, dara a incungiuratu a trage consecintiele practice din ea. Pusetiunea rea a tierii pretinde ajutoriu grabnicu; cu promisiuni de reforme i se face cu atatu mai putieniu ajutoriu, cu catu se scie de ce prețiu sunt atari promisiuni.

A dóua deosebire intre majoritate și minoritate se afla in ace'a că in referatulu celeia nu se amintesce neci de cum armia unguresca ce este preserisa pe bas'a lezei. Mai departe: nu afla pretutindene destulu de ascurate drepturile Ungariei și in deosebi in cestiunea confiniului militar. Peste totu minoritatea e amaru insielata prin reportulu majoritatii; cuvintelor frumóse și de mari promisiuni neci unde nu urméza fapta salutaria. In fine declara că pe elu și consocii sei nu numai cause financiale, ci și politice i au indemnatu la votulu separatu. Atingendu in trecere și sistemulu inarmarii generale, dice că inouviintiarea cea resoluta a unitatii armatei lu face se clatine din capu; unitatea adeverata și necesaria se nu se sguđuie ci se se intarésca prin sistemulu inarmarii generale. Se declara pentru propunerea minoritatii. Trefort: cestiunea armatei nu este unguresca, neci politica, ci e cestiune de existintia. Ni trebuie o armata care stá la naltimea recerintiloru contemporane și care pururea e gat'a. Materialulu din care se forméza armat'a este bunu. Dara ce se recore pentru a organisá acésta armata in intielesulu dualismului, corespundiatoriu finantiloru nóstre și pentru a o dotá cu intieptiunea receruta, — este treb'a ambelor reprezentatiuni ale tierii. Luandu in consideratiune că ministeriulu merita incredere sol. se declara pentru propunerea majoritatii. — Fatia cu spresuniile lui Várady declara Trefort că majoritatea delegatiunei stá pe asemenea culme ca diet'a in ce se atinge de cestiunea confiniului, și cumca numai diet'a e competentu in cestiunea numita.

C. Tisza obieptéza contra sfatuirii lui Kerkápolyi: a votá cererea precum o propune majoritatea comisiunei, și după ast'a interpeléza pe ministrulu de resbelu: cum se póte că tierile corónei unguresci intr'o propunere ministeriale nu sunt desbinatu insirate și cumca inca si aom se mai folosese spresiunea de Banatu și Serbia.

Grivicici respunde in numele ministeriului de resbelu că ast'a este numai o sminta și cumca nu este intentiune a pune la indoiéla integritatea Ungariei; ministeriulu va respectá si va face a se respectá legea.

C. Tisza se multiamesce cu acésta declaratiune. Observatiunea lui Trefort la competin-

ti'a dietei i dá ansa dorita a dechiará că elu nu voiesce a latí cerculu de activitate alu dietei neci că ar voi ca aici se vorbésca despre scopositate institutulu de delegatiune; altu locu este multu mai aptu pentru acésta. Revenindu la obieptu dice: propunerea e manca; cu tóte astea nu se póte retrimite regimului spre corectura, de óra-ce acestuia i lipsescu puntele necesarie legale de manecare pentru a o striformá din fundamentu; dara de alta parte bugetulu militarulu nu se póte lasá in suspensu, pentru că delegatiunea este menita a l'esaminá și eventualminte a l'incuviintiá. Deci trebuie a se votá ceva; pentru a avé fideia chiara despre catu? cercetéza politic'a esterna a regimului. Declara că nu e multiamitu cu ea. Politia regimului cu Germani'a și cu Orientulu lu multiamesce totu atatu de putieniu casí cea cu Itali'a. Este adeveratu că br. Beust nu s'a prè grabitu la confederatiunea statelor, precum se dice in cartea rosia; dara n'a dechiaratu precisu că va lasá ca trebile in Germani'a se si ie cursulu lor, și cumca voiesce a se impreuná intimu cu confederatiunea nordica. Elu a dechiaratu numai că va ocupá locu in proiect'a confederatiunea a statelor, daca Austriei i se va garantá asemenea pusetiune, ca Prusiei. Acésta cerintia inse este intocmai asiá de nepaciuitoria pentru Ungari'a care s'a luptatu atata in contra contopirei Germaniei, casí pentru pace. Prusi'a nu va permite Austriei a se consolidá in asta privintia, și acésta ne póte face se cugetám la infrangerea pacii. Tisza voiesce ca Austri'a se nu se amestece neci de cum la desvoltarea Germaniei si se se alature la confederatiunea de nordu. Politia cu orientulu o incuviintiéza intr'atata in catu cabinetulu face pedeci politice unilaterale și ambitiońe de interventiu; dara i pare reu că principulu de neinterventiune nu se intinde si la discordia interna a tieriloru Turóiei. Daca popórale Turóiei se vedu impedeate de noi intru nisuintia loru după libertate, ele se voru aruncá in bratiile Rusiei și acésta ne va inghití si pre noi.

Cere deci neinterventiune in ambele di-reptiuni, si retienere de la ori-si-ce amestece care ar poté provocá procedere cu arm'a. Votéza pentru principiele din votulu separatu alu minoritatii.

Ctele G. Szapáry vorbésce pentru majoritate.

Em. Ivánka vorbesce pentru votulu separatu, și se aluneca totu odata intr'unu labirintu de specialitati. Intre altele dice: Idea de natiunalitate traiesce, ea este potere; daca natiunalitatele in tíera nu voru fi multiamite, voru gravitá spre afara din ea; magiarii trebuie se grigésca mai multu de indestulirea natiunalitatiloru, și pentru ast'a se si aiba incredere in ele etc.

Timpulu fiindu inaintatu se incheia ședinț'a. Ședinț'a mai de aprópa se va tiené mane la 11 óre, la ordinea dilei: continuarea desbaterii.

Pesta 10 martiu n.

(u) Dle Redactoru! Cu permisiunea-Ve, voiu incepe érași a Vi face reporturi despre cate-tóte, ce se templa pe aici de interesu pentru noi.

Dintre domni deputati de prin parti, desí diet'a érá convocata pe diu'a de ieri abié se adunara prè pucini, și asié numai mane se va poté tiené ședinț'a.

Dintre deputatii nostri natiunali chiaru nici unulu nu ajunse inca. Caus'a e, căci vedindu ei cumca delegatiunea din Viena e inca de parte d'a fi gat'a, d'alta parte presiedintele dietei in scrisórea convocatória ne amintindu respicatu, déca diet'a va avé a se intruní si fora membrii ei din delegatiune, — dd. deputati credu, că numai după incheierea delegatiuniloru si-va incepe diet'a aptivitatea, și pentru acésta nu se grabescu a se n'fatisiá, pre candu presi-diulu și regimulu, precum se suna, ar fi dorit.

ca diet'a, măcaru si numai in comisiuni, se-si fie inceputu delocu lucrurile cele multe.

Nu potu a nu atinge ac' in catu pentru dd. deputati ai nostri, că — fiindu-le bine cunoscutu, despre cate capitale cestiuni au se se 'ntielega între sine, într' adeveru ar fi fostu de mare necesitate, ca se se infatisieze cu totii fora intardiare. Din partea regimului ungurescu s'erapandesc prin cercuri private ca din adinsu cumca — au se se propuna dietei o multime de proiecte forte interesante si folositorie pentru tota tier'a si tote poporale. Suntemu forte curiosi se le vedemu! —

Caus'a dlui Bösörményi, adeca condamnarea lui prin scaunulu juratiloru, n'a 'noctatu inca a formá tem'a principale a discurselor si disputelor prin cercurile publice si private. In acésta privintia tota lumea condamna portarea ministeriului cea grabita si tota lumea pricepe acú, că regimulu nu pôte se scape d'asta cauza fora — daune mari. Aceste urmari le-a predisu unu romanu espartu din capulu locului, dar — cine a mai vediatu acea, ca se asculte intieptii si omnipotentii magiari de unu romanu, si inca de unulu — opositionale!

Acum suna, că cererea dlui Bösörményi pentru renoirea judecatii aduse in absintia sa, fora aperiare din partea sa, s'ar fi respinsu. Acésta, deca ar fi adevératu, ar fi o nóua interpretatiune neindatinata a legiei. Legea cuprinde, că deca celu judecatu in absintia si condamnatu „ex contumacia“, ar dorí se se infatisieze judetiului juratiloru, prertatara si judecat'a are se se faca de nou.

Intr' acea subscriptiunile publice pentru acoperirea sumei de 2000 fl. la carea fu condamnatu dlu Bösörményi catra pedéps'a de inchisóre de unu anu, in cateva dile intrecura cu multu acésta suma si demustratiunile mice si mari devenira chiaru inspaimentatorie. In fine se infatisia mai alalta-ieri in Pesta dlu conte Degenfeld, deputatu de parti'a lui Bösörményi, si — depuse elu singuru din partea sa cele 2000 fl. pentru B. si eu sum convinsu, că — deca ar fi permis prin lege, sute de cetatieni liberi s'ar imbiá a suferi si inchisóreapentru dlu Bösörményi. Intr' acésta din partea unoru Deákisti i se imbiá dlui Bösörményi amnestia regimului si corónei, dar dlu B. — nu va se o céra, ba dóra nici se o primésca. — Asiá stámu noi pe aicea cu spiritulu publicu si cu — valórea partitelor! —

In urma ca unu ce asemena caracteristicu am se insemnu, cumca betulu fostu ginerariu la honvédi G. Klapka, atacandu mai de-unadi in organulu seu „Századunk“ pe partitele estreme, in catu pentru stang'a estrema si-a aprinsu paie 'n capu, in catu astadi mai pretofindeni in tiera nu intempina de catu — demustratiuni. Adi omulu meu in „Századunk“ se puse se se scuse séu legitime — in fati'a tieriei, apoi se vedeti, si elu casí Deák si cu totii ai sei, cutéza a dá de motiva portarei sale servile si retrograde — *aspiratiunile natiunalitiloru, a nume pretensiumile romaniloru*. Dice adeca că magiarii n'aveau de catu a alege între impacatiunea cu Austria séu federatiunea cu popórele de la Dunerea de diosu; dar dintre acestea Romanii d. e. cereau Ardélulu, ba cei mai pucinu moderati chiaru si Banatulu; apoi — care magiariu bunu (— nusimagiaronu, dleKlapka?) va stá la vorba facia cu astfelu de pretensiuni! — Multu ne-ar interesá se scimu, că — óre cine sunt acei romani, cu caria tractatu dlu Klapka pentru o confederatiune? — căci nóa ni vine, tare ni vine a tiené istoria acésta de o *scornitura séu fabula magiara*, ca o suta altele asemena. Avemu totusi opiniunea nóstra asupr'a costiunei, pe carea vom spune-o — la tempulu seu; — pentru astadata ve repetimu ceea-ce V'am mai disu si alta data, că pentru natiunea magiara, dupa trecutul ei si portarea conducatoriloru ei, nu remane, de catu — „séu cu capulu de pétra, séu cu pétra de capu.“ —

Comitatulu Carasiului, martiu 1868.

Desf sunt durerile poporului romanu in comitatulu Carasiu cu nemicu mai pucine séu mai mici de catu a unui poporu apesatu din seculi, totusi densulu inca neci astadi nu-si descopere durerile sale in publicitate la lume.

Póte pentru că densulu apesatu de turcismu, aristocratismu, absolutismu si Ddiu mai scie de ce, inca nu cutéza a se apropiá de „pomulu cunoscintiei constitutionalu;“ séu inca nu crede că daca s'ar vaieté, i-ar ajutá cineva. Intielegintii lui cei bravi, constanti, a ca-

ror'a sange si anima nu e desbinata de densulu, sunt ocupati cu greutati generali mai ponderóse; altii ocupati cu dirigatori'a publica, nu li sunt cunoscute tote durerile poporului tieranu. Éra intielegintii mai menunti dandu spato cu strainii li se pare că mai bine traescu ei cum a fostu si cum este, de catu candu ar fi, cum ar trebui se fie; densii stau ca máti'a ploata.

Preotimea de ambe confesiuni remane pre langa inaltierea rogamentului santu, si - cauta de capu cum póte; cea mai culta póte că e si de opiniunea cum dicea unu fie-iertatu proto-popu alu Logosiului „nu vreu se me facu mucenicu, că s'a implutu calindariulu si nu mai am si eu locu.“ — Éra cea mai de josu e ingrigita cu ajutoriulu lui Ddiu a duce de astadi pana mane; si se mangae candu póte duce se nu scio nimene de dens'a. Este între romanii nostri unu proverbíu „acel'a e fericitu carele nu cunóscé domnii, neci domnii pre elu.“ —

Unu vecinu anonimu de langa Temisiu dupa ce suspiná in pretiuitulu diurnalu „Albina“ nr. 4 a. c. pentru nerespectarea limbei romane din comit. Temisiului, pentru partinirea notariloru comunali celoru necalificati — spre sustinerea magyarisimului — si pentru abusulu cu contribuirea la fondulu „honvediloru“ — intóná cu compatimire si despre dóa vaietari de durere a romaniloru din comitatulu Carasiu, adeca despre restringerea limbei romane, si despre amortirea intielegintiei; considerandu, dupa informatiunea amiciloru sei, a fi caus'a la aceaste comitelesupremu Ittea Sa d. Fauru.

In urm'a acestoia desamortindu-se „Brutus“ din Logosiu si combatendu-lu in nr. 11 a mentianatulu diurnalu, ilu face pre anonimulu corespondinte si pre tota lumea se scie, cumca in comitatulu Carasiu limb'a romana e determinata a stá acolo unde este, pana la alte „porunci“ de sus. Éra despre amurtirea intielegintiei dice, că dens'a singura e caus'a. — Apoi intrebându unde e pre sant'a sa Episcopulu gr. cat. din Logosiu? se rétórna cu mangaiarea că romanii sunt toti aplecati la posturi cu micu cu mare, — intielegemu cu buni cu rei — ferice de noi!

Dupa acestia I. Plugariulu de langa Caransebesiu asertiunea in nr. „Albinei“ 21 că limb'a romana in comitatulu Carasiu pentru aceea nu e latita, pentru că nu e demandata intrebuintiara ei, ci e lasata in buna vointia oficialiloru, între cari sunt si magyari.

Daca dd. corespondinti ar fi nimeritu caus'a adevérata a acestoru defoete in comitatulu Crasiovei; s'ar poté considerá de prisosu urmandele observatiuni.

Inse caus'a nu sémena a fi comitelesupremu, carele pe romani i-a aplicatu la posturi cu micu cu mare, in a caror'a buna vointia li stá intrebuintiara limbei; Nu! pentru că II. Sa li a datu destulu impulsu la congregatiunile presiedute de elu, la a caror'a deschidere s'a intrebuintiatu „si“ limb'a romana. Neci nu am auditu se fie lapedatu din oficiu pre cineva, pentru că a vorbitu romanesc.

Intielegintia intréga inca nu e caus'a; pentru că debue se scimu, că între intielegintii comitatului din Carasiu, avemu si asié barbati cari nu numai că vorbescu in comitatu limb'a loru materna, ci se si ustanescu nepreruptu spre folosulu natiunei si a patriei; si sunt barbati cu cari s'ar poté mandri ori ce natiune culta si civilisata.

Cine dara e caus'a? se spunemu franou, intielegintia cea menunta, debila, slaba de angeru, care in catu sufia ventulu, într' acolo si resuce cod'a. Acésta aplicata la posturi, nu vorbesce romanesc neci chiaru atunci candu nero-manii o provóca in limb'a romana spre darea vre-unui respunsu pentru nedreptatile ce le-a facutu.

Ce se faca comitelesupr. cu astfelu de sermani? Se li demande, se li poroncésca ca se vorbésca si ei limba mamei loru? vai nóa! —

Dar episcopulu Logosiului, a propos! Brutus ne-a mahnitu forte, că a uitatu pe pre sant'a sa Episcopulu greco-ortodocsu alu Caransebesiului! Domnii Episcopi dieu, ce se faca unora ca acestia? póte se róge pre Ddiu se li trimita limbi de focu preste capu! — Ce se li faca preotimea culta au neculta? Se strige ca se desamurtiésca! —

Nu credeti, domniloru, că densii ar fi amurtiti, nu! se-i vedeti domni'a-vóstra, nu prin birturile Logosiului cum dicé Brutus, ci prin comune afara, cum teremtuescu de cu focu, si cu ce invapaiare asuprescu, si facu se se asuprésca bietulu poporu de favoritiu loru.

Se vedeti, pre care dá ceva semne că se precepe la blastematielu loru, cum ti-lu mai judeca fora a-i spune cine e acuatorulu, fora a-lu confrontá cu nescari marturi, fora a fi vinovatu. Apoi nu asiá! fora ilu ucide moralicescu cum se pomenesce din Turcia. — Éra pre favoritiu loru se vedeti cum li aperi, cum li spriginescu chiaru atunci candu poporulu se vaita de densii, si li dovedescu de insielatori, si blastemati! se vedeti „cum unii pre altii se saruta in publicu de amendóa laturile!“ —

Acestia sunt cari in comitatu se rusina de limb'a mamei loru! Si pentru ce? Dóra pentru că iubescu, séu nutrescu in ei magyarisimulu? ferésca Ddiu! daca crederu acésta — despre asta plasa de ómeni — peccatumu; si compatriotii magyari deca vor sperá acésta, se insiéla reu si éra reu.

Domni de acestia au vorbitu pana mai alalta ieri nemtiesce, ei diceau forladung, erste merti, gericht, s. a vorbescu ei mane poimane si turcesce numai se li vina bino: — densii nu facu acésta din vro o amóre a natiunei in a careia limba vorbescu; nu! ei nu au neci o amóre! — alta pasere nutrescu in pantecele loru, pre carea nu o potemu altcum numí de catu mamona, egoismulu: aceste firesce nu se nutrescu altminte de catu cu ciupelitari si stórcerea poporului. Apoi si loru bagésima li spune cugetulu, că vor avé se-si dee odata séma inantea mai mariloru, la cari va ajunge plangerea poporului; si-preparéza ori-ee refugiu, ca se se póta scusá cumca densii sunt numai persecutati pentru că simpatiséza cu maimarii, vorbindu limb'a loru. —

Durerile care ni le spune corespondintele de langa Temisiu, sunt mai usióre in comitatulu Temisiorii de catu in alu Carasiului. Acolo dice că se partinescu notarii cei neapti necalificati: aici se partinescu si cei . . . . . Temisiorieni sciu si caus'a că pentru sustinerea magyarisimului; noi nu scimu de catu că acei partiniti neci sunt magyari, neci magyaroni, fora numai . . . . . de poporu. —

Temisiorieni sciu că banii se incasséza pentru ajutorarea „honvediloru“ — Noi nu scimu neci pentru ce se incasséza sume de bani neprelimate, neci pentru ce se apésa poporulu cu bani; La noi sunt comune in cari de multi ani nu sunt socotile neci vedute, neci revedute; respectivii desí sunt romani, si poporulu asupritu éra romanu, si desí Capeteniele comitatense li-au dispusu de multe ori, totusi nu vreu se scia despre acelea.

Nu li pasa că opiniunea publica din di in di se latiesce cumca densii nu facu socóta pentru că existu insielatiuni, ma nu-i dóre capulu candu audu poporulu romanu dicandu „că e mai a d—i domnulu de romanu de catu celu strainu“

Pre unii ca acestia — de nu se vor indreptá, trobue dati lumii spre judecare — si numele loru fora crutiare trebue stigmatizate. Teodoru Catone.

+ Temisior'a; in 25 fauru 1868.

La plansórea fratiloru docinti romani din comunele mestocate a diecesei serbe versietiane, anuciata in Albina in 21 fauru a. c. sub nr. 21, me afu indemnata a li comunicá, cumca fós'a Locutientintia regésca a Ungariei a binevoitu in 30 aprilie 1866 sub nr. 11,890 a intimá, ca docintii din acele comune miste unde poporatiunea romana si serba se afla într'unu asemehe numeru, si unde prelegerile ar avé se se tiená într'o jumetate de di într'o limba, éra într'alt'a in cea lalta limba, deca au absolvatu Preparandi'a in Aradu, sunt siliti a face essamenulu din limb'a serba si slavéna la institutulu pedagogicu din Somboru, éra daca au absolvatu preparandi'a serba, se faca essamenulu din limb'a romana la institutulu pedagogicu din Aradu. — De aci dara lesne se póte vedé, că docintii din acele comune miste, unde serbii nu conlocuescu cu romanii in mai sus atinsa proportiune, ci in mai mica, nu potu fi siliti a face essamenulu din limb'a serba si slavéna in Somboru. Decumva inse totusi s'a facutu undeva conscriptiuni false de preotimea serba, docintii persecutati romani se potu plange dreptu la inaltulu Ministeriu de cultu si instructiune publica in contra persecutiuniloru serbe, si acolo de buna séma vor fi spriginiti si adapostiti. Atat'a spre orientarea asupritiloru docinti romani.

Aradulu Nou, in 10 martiu.

(y) Dle Redactoru! A trecutu multu

timpu, de candu nu mai avui norocire si oca-siune a reportá ceva pretiutei Albine. Asié e, candu omulu e sclavulu impregiariloru!

Asta data vinu a Vi face dóne lucruri cunoscute: antaiu, cumca — desí in cercurile nóstre natiunali din partile Aradului, multi se cam plangu asupr'a incuistiunei ce facú d. deputatu G. Véghsö in Pecica in privintia nelegiuriloru comise la cea din urma alegere de deputatu, totusi dupa date positive ce mi s'au descoperitu, d. Véghsö a pasitu in caus'a misiunei sale cu tota seriositatea si a constatatu adevéruri, de dupa cari — abié mai póte incupe indoiéla, cumca alegerea magiarului Ormos in acelu cerou romanu va trebúse fie nemicita. S'a castigatu adeca dovedi formale, cumca între votantii lui Ormos s'au inscriu *treisprediece* alegatori de multu repausati; dar si afara de acésta s'au mai descoperitu multe alte fora de legi, si — eu sum convinsu că d. Véghsö nu va intardiá a predá reportulu si votulu seu dietei indata ce se va deschide *)

A dóua ce am a vi incunoscintia e, că — mai alesu in partile Banatului, intielegintia nóstra tare ar dorí se fie si ea convocata prin care-va conducatoriu natiunale renumitu la o adunare natiunale, unu felu de metingu, pre-cum convocá deputatulu Tisza Kálmán in Biharu si Madarász László si altii prin multe alte parti a le tieriei. Program'a unei atari adunari ar fi: a desbate si combiná mesurile séu pasii prin cari, între marginile legiloru, se ni aperiá si ascurámu limb'a si natiunalitatea; — séu prin cari se spriginimu intreprinderile si planurile deputatiloru nostri natiunali in acésta privintia. Astfelu de adunare ar fi pre catu de legale, pre atat'a de folositoria, dar in fruntea ei s'ar convení se se puna cei mai veduti barbati; vócea comuna desclinitu sioptesce numele de Moccioni si Babesiu, catra cari credu că se vor fi indreptatu in acésta privintia si adrese din mai multe parti.

In fine nu potu incheiá fora a amintí si despre bucuria poporului nostru multu cercatu din Pecica rom. pentru că i-a succesu a-si alege de notariu comunale pe bravulu seu aperiatoriu in tote necazurile, pre d. advocatu Nicolae Philimonu. —

Langa Versietiu in 10 fauru 1867.

Onorata si stimata Albina! Fiindu că ti-a datu Ddiu se poti sborá prin tote tienurile locuite de Romani, te rogu, se duci sóire fratiloru de unu sange de prototindenea si despre o intemplare caracteristica din partile nóstre, ca se véda lumea romana, cum se aréta pre la noi spiretulu constitutionalu si sentiulu de dreptate a lu domniloru stepanitori ai nostri, cum pré nimeritu v'ati dedatu a-i numí dvóstra.

La noi de multu au inceputu a se cugetá domnii cei mari de alegerea venitória la dieta. A nume din mai multe parti me incredintiara conosciunii mei, că — pre candu in ianuariu se lucrá pentru intarirea judiloru comunali alesi, carn'a comitatului Temisioriei in mai multe casuri numai pre langa acea conditiune a intaritu pre unii judi, séu cum li dicemu noi — „chinezi“ alesi, ca densii la venitória alegere de deputatu, se lucre pentru acelu candidatu, pre care lu va recomandá d. *supremu comite*. Eu marturisescu, că mie deca mi-ar fi pusu care-va dintre domnii stepanitori ai nostri o astfelu de conditiune, i respundeamu de a dreptulu: da, dle, bucuosu, pre onóre, deca acelu recomandat alu supremulu comite va fi barbatu reunoscutu si probatu de amicu alu poporului romanu; altcum asiú fi omu de nemic'a, deca asiú lucrá penru candidatulu vostru, tocmá precum n'ar fi acél'a omu de omenia, carele ar pretinde acésta de la mine. — Ce vor fi respunsu judii nostri, caror'a dóra li s'a pusu o astfelu de conditiune? — nu sciu; atat'a inse trebue se dechiaru serbatoresce si respicatu, că — dupa sufletu si minte, — *tocmá atat'a detorintia are umu atare „chinezu“ romanu a se tiené de parol'a ceruta si data uniu domnu stepanitoriu, pre catu dreptu a avutu dupa lege si omenia acél'a, a cere astfelu de parola, a pune astfelu de conditiune blastemata!* Pentru că — deca unii domni stepanitori ai nostri se póta facia cu noi in viétia publica fora onóre, totu prin acésta portare nelegiuita si nedrépta a loru ne desléga si pre noi de tota detorintia si sinceritatea catra ei. Ast'a se li fie a minte si fratiloru si contrariloru nostri.

*) Dupa o inscliatie privata din Pesta, d. Véghsö si a si substernutu reportulu. Red.